

Judo Antrenörlerinin Sportmenlik Yönelimleri ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ve kişilik özelliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi ve arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Araştırma Türkiye Judo Federasyonu tarafından yapılan antrenör gelişim seminerine katılan 154 gönüllü antrenör üzerinde gerçekleştirildi. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği, Eysenck Kişilik Anketi ve kişisel bilgi formu kullanıldı. Verilerin istatistiksel analizinde ikili karşılaştırmalarda bağımsız örneklem t-testi, çoklu karşılaştırmalarda Anova, aralarındaki ilişkiye bakmak için pearson korelasyon testi ve ne düzeyde yordadığını belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi yapıldı. Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ve kişilik özelliklerinin medeni duruma göre evliler lehine rakibe saygı ve yalan alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaştığı görüldü. Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ve kişilik özelliklerinin milli takım antrenörü olma durumuna göre, milli takım antrenörü olmuş olanlar lehine sportmenlik yönelimi toplam, rakibe saygı alt boyutu ve kişilik özellikleri toplam boyutunda anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edildi. Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ve kişilik özelliklerinin yaş değişkenine göre, dışa dönüklük alt boyutunda 26-35 yaş aralığında olanların lehine ve nörotisizm alt boyutunda 18-25 yaş aralığında olanların lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görüldü. Judo antrenörlerinin, yalan alt boyutu ile sosyal normlara uyum alt boyutu arasında pozitif yönde çok düşük düzeyde, sportmenlik yönelimi toplamı ve diğer alt boyutları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulundu. Ayrıca psikotisizm alt boyutu ile sportmenlik yönelimi toplamı ve tüm alt boyutları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulundu. Sonuç olarak, Judo antrenörlerinin kişilik özelliklerinin sportmenlik yönelimlerini yordayan bir değişken olmadığı belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Judo, Antrenör, Sportmenlik, Kişilik

Investigation of Relationship Between Judo Trainers' Sportsmanship Orientation and Personality Characteristics

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the sportsmanship orientations and Personality characteristics of Judo trainers according to some variables and to investigate the relationship between them. The research was conducted on 154 volunteer trainers who attended the Trainer Development Seminar, that organized by the Turkish Judo Federation. As a data collection method in research, Multidimensional Sportsmanship Orientation Scale and Eysenck Personality Questionnaire was used. For the statistical analysis of the data, independent sample t-test was used in paired comparisons, Anova in multiple comparisons, Pearson correlation test to look at the relationship between them, and simple linear regression analysis to determine what level it predicted. It was observed that the sportsmanship orientations and personality characteristics of judo trainers differed significantly according to marital status in the sub-dimensions of respect for opponent and lying in favor of married couples. Also it was determined that judo trainers' sportsmanship orientation and personality traits differed significantly in favor of those who became national team coaches in terms of sportsmanship orientation, respect for the opponent sub-dimension and personality traits in total dimension. Judo trainers' sportsmanship orientation and personality characteristics differed significantly according to the age variable, in favor of those between the ages of 26-35 in the extraversion sub-dimension and favor of those between the ages of 18-25 in the neuroticism sub-dimension. It was determined that the sportsmanship orientations and personality characteristics of judo trainers did not differ according to the gender variable. Low level of positive difference between the lying sub-dimension of judo trainers and the sub-dimension of adaptation to social norms and low level of positive correlation between the total of sportsmanship orientation and other sub-dimensions was found. In addition, a low level of significant negative correlation was found between the psychoticism sub-dimension and the total of sportsmanship orientation and all sub-dimensions. As a conclusion, it was determined that, sportsmanship orientations are not a predictable variable based on the personality characteristics of judo trainers.

Key Words: Judo, Coach, Sportsmanship, Personality

GİRİŞ

Judo, Japonya'da Profesör Jigaro KANO tarafından Jiu-jitsu'nun bir dalı olarak ortaya çıktı ve geliştirildi. Başlangıçta KANO tarafından Kodokan Judo olarak adlandırıldı ve Judo'nun her zaman bir spordan daha fazlası olması amaçlandı¹. Judo üst düzeyde fiziksel, zihinsel, teknik ve taktik hazırlık gerektiren olimpik bir spordur. Judo ilk defa 1964 yılında Tokyo olimpiyatlarında yer almıştır. Dünya çapında 204 ülkede Judo yapılmaktadır². Judo teknik özellikleri bakımından rakibin kuvvetine karşı koymadan rakipten gelen kuvvetten faydalanma esasları ile rakibi en iyi şekilde alt etme sanatıdır. Ju; esneklik, kibarlık ve nezaket, Do ise yol, prensip ve düşünce anlamlarını taşır. Judonun felsefesi nezaket yolundan geçmektedir³. Judo Unicef tarafından çocuklara armağan edilen bir spor dalıdır. Ayrıca çocukların fiziksel gelişimlerine ilaveten kişilik gelişimlerine de büyük katkı sağlar⁴.

Kişilik, kişilerin tutumlarını, hareketlerini, sahip oldukları yeteneklerin, çevresel adaptasyon stillerinin ve dış görünüşlerinin içerdiği bireysel bir olgudur. Başka bir anlatım ile kişilik, kişinin anlama, kıyaslama ve tutum stillerini şekillendiren faktörlerin kişiye ait görüntüsüdür⁵. Bu bağlamda Judo sporunun amacı, bu sporu yapan bireylerde branşın gerektirdiği teknik, taktik ve fiziksel gelişimin yanı sıra, Do felsefesinin gerektirdiği iyi karakterli, özgüveni yüksek, derin düşünme, kurallara uyan, haksızlığa uğrayanları koruyan, yaptığı her aktiviteyi doğru ve toplum yararına olacak şekilde benimseyen kişiler yetiştirmektir. Böylece judo sporunu uzun yıllar yapmış kişilerin, daha çok dışa dönük, kararlı, öz güveni, benlik saygısı ve iletişim becerisi yüksek, rakiplere, hakemlere ve antrenörlere saygılı olan, kurallara uyan, sportmentlik ve fair play ruhunu kavramış ve benimsemiş olması beklenmektedir.

Sportmentlik, adilce bir oyun, kurallara uyma, rakibi yenmekten değil, rakiple mücadele etmekten keyif almayı, sadece kendi başarısını değil karşı rakibin başarısını da kutlamayı benimseme anlamını taşımaktadır⁶. Son yüzyılda sporda ticari ve siyasi beklentilerin giderek artması, sportmence davranışların önüne geçmiş ve amatör ruhun gerilemesine neden olmuştur. Bu süreçte sportmenlik anlayışı, haksız üstünlüklerden kaçınma, adil bir yarışın sağlanması ve korunması, rakibin fiziksel ve ruhsal dokunulmazlığına saygı gösterilmesi gibi insani değerleri yüksek bir düzeyden, sadece sportif kurallara uymanın sportmenlik olarak görüldüğü bir olgu haline gelmiştir⁷.

Sportmenlik kavramının judocuların benimseyip davranış haline getirmesinde Judo antrenörlerinin büyük etkisi bulunmaktadır. Antrenörler, sporculara edindikleri bilgi ve deneyimleri paylaşarak, spor branşının teknik ve taktik gibi gereksinimlerini aktaran, onları müsabakalara hazırlayan ve onların yeteneklerini keşfederek yapılarına uygun bir disiplin geliştiren kişilerdir⁸. Bunlara ilaveten antrenörler, sporcuların doğru ve yanlış seçimlerinde olumlu ya da olumsuz örnek olmakta, onlara verdiği dönüt düzeltmeler ile sportmenlik davranışlarını pekiştirmekte, ahlaki ikilemde karşılaştıklarında hangi davranışın doğru olduğunu öğretmekte ve sportmence davranışlar sergileyebilmeleri için onlara daha iyi bir ortam hazırlamaktadır⁹. Sportmenlik davranışlarının sergilenmesinde kişiliğin önemiyle ilgili birçok çalışmaya rastlamaktayız^{10,11,12,13,14}. Bu bağlamla bu çalışmanın amacı Judo antrenörlerinin sportmenlik davranışları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

MATERYAL VE METOT

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini 2019 yılında Ankara ilinde yapılan Judo antrenör gelişim seminerine katılan 200 antrenör oluşturmaktadır. Örneklemini ise kolay ulaşılabilir yöntem ile seçilen ve gönüllülük esasına dayanan 154 antrenör (46 kadın 108 erkek) üzerinde yürütülmüştür. Bu yöntemde araştırmacı kendine ulaşılması yakın durumu seçer¹⁵. Bu nedenle, araştırmacılar kendilerinin kolay ulaşabildiği gönüllü antrenörleri seçmişlerdir. Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 23.03.2021 tarih ve 05 sayı ile onaylandı.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir¹⁶. Araştırmanın bağımlı değişkenlerini sportmenlik yönelimleri ve kişilik özellikleri oluştururken, bağımsız değişkenini ise Judo antrenörleri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Yaş, cinsiyet, medeni durum, milli takım antrenörlüğü yapmış olma durumu gibi soruları kapsamaktadır.

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği

Vallerand ve ark. (1997) geliştirdiği, Sezen- Balçıkanlı (2010)¹⁷ tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılan Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği 4 alt faktör (Sosyal Normlara Uyum, Kurallara ve Yönetime Saygı, Sporda Sorumluluklara Bağlılık ve Rakibe Saygı) 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alpha değerleri Sosyal Normlara Uyum .86, Kurallara ve Yönetime Saygı .83, Sporda Sorumluluklara Bağlılık .91 ve Rakibe Saygı .82 olarak belirtilmiştir. Araştırmamızda ise Cronbach Alpha değerleri Sosyal Normlara Uyum .85, Kurallara ve Yönetime Saygı .80, Sporda Sorumluluklara Bağlılık .87 ve Rakibe Saygı ise .84 olarak hesaplanmıştır.

Eysenck Kişilik Anketi

Francis ve ark. (1992) geliştirdiği, Karancı ve ark. (2007)¹⁸ tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılan Eysenck Kişilik Anketi 4 alt boyut (Dışa Dönüklük, Yalan, Nörotisizm, Psikotisizm) 24 maddeden oluşmaktadır. Anketin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında KR-20 değerleri Dışa Dönüklük .78, Nörotisizm .65, Psikotisizm .42 ve Yalan .64 olarak belirtilmiştir. Araştırmamızda ise KR-20 değerleri Dışa Dönüklük .81, Nörotisizm .71, Psikotisizm .74 ve Yalan .78 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmacılar tarafından hazırlanan ölçekler ve kişisel bilgi formu, Türkiye Judo Federasyonu tarafından yapılan Judo antrenör gelişim seminerinde uygulanmıştır. Ölçekler katılımcılara uygulanmadan önce gönüllülük esasının olduğu, verecekleri cevapların gizli kalacağı, araştırmadan maddi kazanç elde edilmeyeceği ve ölçekler hakkında genel bilgiler açıklanmıştır. Araştırmaya gönüllülük esasına göre katılan katılımcıların ölçeklere içten ve samimi cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcıların cevapladıkları ölçekler araştırmacılar tarafından toplanıp istatistiksel analiz için kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Ölçek puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılarak verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel teknikler, ikili grup karşılaştırmalarında “bağımsız örneklem t testi” ve çoklu grup karşılaştırmalarında “tek-yönlü varyans analizi” teknikleri uygulanmıştır. Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye bakmak için “Pearson Korelasyon Analizi” testi yapılmıştır. Ayrıca araştırmada judo antrenörlerinin kişilik özelliklerinin sportmenlik davranışlarını ne düzeyde yordadığını belirlemek amacıyla “Basit Doğrusal Regresyon Analizi” yönteminden faydalanılmıştır. Analizlerden elde edilen bulguların anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Sportmenlik Yönelimi ve Kişilik Özellikleri Puan Ortalamaları, Standart Sapma, Çarpıklık Ve Basıklık Değerleri Sonuçları

	N	Min.	Maks.	Ort.	Ss.	Çarpıklık	Basıklık
Sportmenlik Toplam	154	20.00	100.00	85.39	14.07	-.002	1.906
Kişilik Toplam	154	5.00	19.00	12.40	2.30	-.169	.142

Tablo 1’de katılımcı sayısı, ölçeklerden alınacak minimum ve maksimum puanlar, ölçeklerden alınan ortalama puanlar ve standart sapma yer almaktadır. Ayrıca verilerin normal dağılıma uyup uymadığına ilişkin bilgiler de bu tabloda yer almaktadır. Çarpıklık ve Basıklık değerleri veri setinin dağılımının normal dağılıma uyup uymadığı hakkında bilgi vermektedir. George ve Mallaery (2010)¹⁹ çarpıklık ve basıklık katsayılarının -2, +2 arasında değişmesinin verilerin normal dağılıma uyduğu şeklinde yorumlanacağı ifade etmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi ve Kişilik Özellikleri Puanlarının T-Test Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	p
Sosyal Normlara Uyum	Kadın	46	22.15	3.71	1,197	,958
	Erkek	108	21.37	3.70		
Kurallar ve Yönetime Saygı	Kadın	46	21.91	3.89	1,406	,967
	Erkek	108	20.98	3.70		
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	Kadın	46	23.00	3.52	,716	,557
	Erkek	108	22.53	3.73		
Rakibe Saygı	Kadın	46	20.36	4.38	,936	,665
	Erkek	108	19.63	4.45		
Sportmenlik Yönelimi Toplam	Kadın	46	87.43	14.40	1,175	,996
	Erkek	108	84.52	13.90		
Dışa Dönüklük	Kadın	46	4.32	1.33	,981	,299
	Erkek	108	4.10	1.28		
Yalan	Kadın	46	4.65	1.49	,915	,948
	Erkek	108	4.41	1.44		
Nörotizm	Kadın	46	2.60	1.63	1,642	,200
	Erkek	108	2.17	1.43		
Psikotizizm	Kadın	46	1.50	1.18	,407	,735
	Erkek	108	1.41	1.15		
Kişilik Toplam	Kadın	46	13.08	2.54	2,443	,058
	Erkek	108	12.11	2.14		

*p<0.05

Tablo 2'deki cinsiyet farklılıklarına göre analiz sonuçları, kadın antrenörlerin hem sportmenlik yönelimi toplam puanlarının hem de kişilik toplam puanlarının erkek antrenörlere göre daha yüksek olduğu, ancak bu düzeyin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (p>0.05).

Tablo 3. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi ve Kişilik Özellikleri Puanlarının T-Test Sonuçları

	Medeni Durum	N	Ort.	Ss.	t	p
Sosyal Normlara Uyum	Evli	71	22.01	3.31	1,270	,162
	Bekar	83	21.25	4.01		
Kurallar ve Yönetime Saygı	Evli	71	21.56	3.37	,923	,081
	Bekar	83	21.00	4.09		
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	Evli	71	22.87	3.22	,618	,468
	Bekar	83	22.50	4.01		
Rakibe Saygı	Evli	71	20.60	3.75	1,996	,004
	Bekar	83	19.21	4.86		
Sportmenlik Yönelimi Toplam	Evli	71	87.05	12.52	1,358	,098
	Bekar	83	83.97	15.20		
Dışa Dönüklük	Evli	71	4.19	1.30	,250	,788
	Bekar	83	4.14	1.29		
Yalan	Evli	71	4.67	1.27	1,517	,029
	Bekar	83	4.32	1.59		
Nörotizm	Evli	71	2.08	1.52	-1,693	,724
	Bekar	83	2.49	1.46		
Psikotizizm	Evli	71	1.19	1.00	-2,457	,164
	Bekar	83	1.65	1.24		
Kişilik Toplam	Evli	71	12.15	2.12	-1,235	,111
	Bekar	83	12.61	2.44		

*p<0.05

Tablo 3'e bakıldığında sportmenlik yönelimlerinin ve kişilik özelliklerinin medeni duruma göre, rakibe saygı ($t= 1.996$, $p<0.05$) ve yalan boyutlarında ($t=1.517$, $p<0.05$) anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Rakibe saygı alt boyutunda evli antrenör puanları ($\bar{x}=20.60$) bekar antrenör puanlarına göre ($\bar{x}=19.21$) anlamlı düzeyde yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Ayrıca yalan alt boyutunda evli antrenör puanları ($\bar{x}=4.67$) bekar antrenör puanlarına göre ($\bar{x}=4.32$) anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır.

Tablo 4. Katılımcıların Milli Takım Antrenörlüğü Yapmış Olma Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi ve Kişilik Özellikleri Puanlarının T-Test Sonuçları

	Milli Takım Ant.	N	Ort.	Ss.	t	p
Sosyal Normlara Uyum	Evet	52	22.36	2.84	1.830	.148
	Hayır	102	21.21	4.04		
Kurallar ve Yönetime Saygı	Evet	52	21.75	2.96	1.152	.060
	Hayır	102	21.00	4.11		
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	Evet	52	22.78	2.78	.273	.255
	Hayır	102	22.61	4.05		
Rakibe Saygı	Evet	52	20.78	3.46	2.081	.017
	Hayır	102	19.38	4.79		
Sportmenlik Yönelimi Toplam	Evet	52	87.69	10.41	1.643	.023
	Hayır	102	84.22	15.52		
Dışa Dönüklük	Evet	52	4.21	1.12	.291	.158
	Hayır	102	4.14	1.38		
Yalan	Evet	52	4.44	1.46	-.270	.818
	Hayır	102	4.50	1.46		
Nörotizm	Evet	52	1.94	1.47	-2.162	.507
	Hayır	102	2.49	1.49		
Psikotizizm	Evet	52	1.46	1.16	.152	.873
	Hayır	102	1.43	1.16		
Kişilik Toplam	Evet	52	12.05	1.96	-1.427	.047
	Hayır	102	12.57	2.45		

* $p<0.05$

Tablo 4'te görüldüğü üzere sportmenlik yönelimlerinin ve kişilik özelliklerinin milli takım antrenörlüğü yapmış olma durumuna göre, rakibe saygı ($t=2.081$, $p<0.05$), sportmenlik yönelimi toplam ($t=1.643$, $p<0.05$) ve kişilik toplam ($t=-1.427$, $p<0.05$) boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Judo antrenörlerinin rakibe saygı alt boyutunda milli takım antrenörlüğü yapmış olanların puanları ($\bar{x}=20.78$) milli takım antrenörlüğü yapmamış olanların puanlarına göre ($\bar{x}=19.38$) anlamlı düzeyde yüksek çıktığı ve sportmenlik yönelimi toplam boyutunda, milli takım antrenörlüğü yapmış olanların puanları ($\bar{x}=87.69$) milli takım antrenörlüğü yapmamış olanların puanlarına göre ($\bar{x}=84.22$) anlamlı düzeyde yüksek çıktığı görülmüştür. Ayrıca kişilik özellikleri toplam boyutunda, milli takım antrenörlüğü yapmamış olanların puanları ($\bar{x}= 12.57$) milli takım antrenörlüğü yapmış olanlara göre ($\bar{x}=12.05$) anlamlı düzeyde yüksek çıktığı görülmüştür.

Tablo 5. Katılımcıların Yaş Aralığına Değişkenine Göre Sportmenlik Yönelimi ve Kişilik Özellikleri Puanlarının One-Way Anova Sonuçları

	N	Ort.	Ss.	F	p	Fark
Sosyal Normlara Uyum	¹ 18-25	43	21.34	.880	.453	
	² 26-35	65	21.30			
	³ 36-45	31	21.96			
	⁴ 46 ve üstü	15	22.86			
Kurallar ve Yönetime Saygı	¹ 18-25	43	21.11	.605	.613	
	² 26-35	65	20.95			
	³ 36-45	31	21.61			
	⁴ 46 ve üstü	15	22.26			

Sporda Sorumluluklara Bağlılık	¹ 18-25	43	22.90	.176	.912	
	² 26-35	65	22.50			
	³ 36-45	31	22.51			
	⁴ 46 ve üstü	15	23.06			
Rakibe Saygı	¹ 18-25	43	19.09	.820	.485	
	² 26-35	65	19.90			
	³ 36-45	31	20.29			
	⁴ 46 ve üstü	15	20.93			
Sportmenlik Yönelimi Toplam	¹ 18-25	43	84.46	.518	.670	
	² 26-35	65	84.67			
	³ 36-45	31	86.38			
	⁴ 46 ve üstü	15	89.13			
Dışa Dönüklük	¹ 18-25	43	3.97	3.445	.018	2>1,3,4
	² 26-35	65	4.40			
	³ 36-45	31	4.35			
	⁴ 46 ve üstü	15	3.33			
Yalan	¹ 18-25	43	4.58	.711	.535	
	² 26-35	65	4.46			
	³ 36-45	31	4.22			
	⁴ 46 ve üstü	15	4.86			
Nörotisizm	¹ 18-25	43	2.81	2.973	.034	1>2,3,4
	² 26-35	65	2.10			
	³ 36-45	31	1.90			
	⁴ 46 ve üstü	15	2.53			
Psikotisizm	¹ 18-25	43	1.60	.935	.426	
	² 26-35	65	1.49			
	³ 36-45	31	1.25			
	⁴ 46 ve üstü	15	1.13			
Kişilik Toplam	¹ 18-25	43	12.97	2.065	.107	
	² 26-35	65	12.46			
	³ 36-45	31	11.74			
	⁴ 46 ve üstü	15	11.86			

*p<0.05

Tablo 5 incelendiğinde sportmenlik yönelimleri ve kişilik özelliklerinin yaş aralığına göre, dışa dönüklük alt boyutu (F=3.445, p<0.05) ve nörotisizm alt boyutunda (F=2.973, p<0.05) anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Judo antrenörlerinin dışa dönüklük alt boyutunda 26-35 (\bar{x} =4.40) yaş aralığında olanların puanları 18-25 (\bar{x} =3.97), 36-45 (\bar{x} =4.35), 46 ve üstü (\bar{x} =3.33) yaş aralığında olanların puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek çıktığı görülmüştür. Ayrıca Judo antrenörlerinin nörotisizm alt boyutunda 18-25 (\bar{x} =2.81) yaş aralığında olanların puanları, 26-35 (\bar{x} =2.10), 36-45 (\bar{x} =1.90), 46 ve üstü (\bar{x} =2.53) yaş aralığında olanların puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek çıktığı görülmüştür.

Tablo 6. Katılımcıların Sportmenlik Yönelimi ve Kişilik Özellikleri Arasındaki Korelasyon Sonuçları

N=154	Dışa Dönüklük	Yalan	Nörotisizm	Psikotisizm	Kişilik Toplam
Sosyal Normlara Uyum	.064	.188*	-.024	-.253**	.012
Kurallar ve Yönetime Saygı	.100	.276**	-.100	-.214**	.058
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	.061	.224**	.041	-.236**	.070
Rakibe Saygı	-.025	.291**	-.103	-.256**	-.026
Sportmenlik Yönelimi Toplam	.052	.273**	-.055	-.273**	.029

*p<0.05, **p<0.01

Tablo 6'daki analiz sonuçları değerlendirildiğinde yalan alt boyutu ile sosyal normlara uyum alt boyutu arasında pozitif yönde çok düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu

bulunmuştur ($r=.188$, $p<0.05$). Yalan alt boyutu ile sportmenlik yönelimi toplam boyutu ($r=.273$, $p<0.01$), kurallar ve yönetime saygı ($r=.276$, $p<0.01$), sporda sorumluluklara bağlılık ($r=.224$, $p<0.01$), rakibe saygı ($r=.291$, $p<0.01$) alt boyutları ile arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Psikotizm alt boyutu ile sportmenlik yönelimi toplam boyutu ($r=-.273$, $p<0.01$), sosyal normlara uyum ($r=-.253$, $p<0.01$), kurallar ve yönetime saygı ($r=-.214$, $p<0.01$), sporda sorumluluklara bağlılık ($r=-.236$, $p<0.01$), rakibe saygı ($r=-.256$, $p<0.01$) alt boyutları ile arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sportmenlik yönelimi toplam ile kişilik özellikleri toplam arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 7. Sportmenlik Yönelimleri ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiye Ait Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	83.223	6.243	-	13.330	.000
Kişilik Toplam R=.029	.175 R ² =.001	.495 F=.125	.029	.354	.724

* $p<0.05$, ** $p<0.01$ N=154, Bağımlı Değişken= Sportmenlik Yönelimi

Tablo 7 incelendiğinde Judo antrenörlerinin kişilik özelliklerinin sportmenlik yönelimlerini yordayan bir değişken olmadığı belirlenmiştir ($R^2=.001$, $p>0.05$). Elde edilen sonuca göre kişilik özellikleri Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimlerindeki toplam varyansın %0.1'ini açıklamaktadır.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bulgular incelendiğinde Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimlerinin cinsiyet değişkenine göre kadın antrenörler lehine daha yüksek çıktığı ancak bu düzeyin anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde Gürpınar ve Kurşun (2013)²⁰, araştırmalarında basketbolcu ve futbolcuların sportmenlik yönelimlerini incelemiş ve kadın katılımcıların sportmenlik puanları tüm parametrelerde erkek katılımcılara göre daha yüksek çıktığını ancak anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Akoğlu ve ark. (2019)²¹, yaptıkları araştırmada uluslararası spor organizasyonlarına katılan sporcuların sporda ahlaktan uzaklaşma ve sportmenlik davranışlarını incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre sportmenlik yönelimi tüm alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşmadığını çalışmalarında belirtmişlerdir. Miller ve ark. (2004)²², yaptıkları araştırmada yarışmacı genç kadın ve erkek futbolcuların sportmenlik davranışlarını incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre sportmenlik davranışında anlamlı farklılığa rastlamadıklarını belirtmişlerdir. Shields ve ark. (2007)²³, yaptıkları araştırmada genç sporcuların sportmenliğini incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre sportmenlik davranışlarının farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Dereceli (2019)²⁴, araştırmasında profesyonel sporcuların sportmenlik davranışlarını incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlamamıştır. Ayrıca Hacıcaferoğlu ve ark. (2015)²⁵, yaptıkları araştırmada ortaokullarda işlenen beden eğitimi ve spor derslerinin, sportmenlik davranışlarına katkısının bazı değişkenler açısından incelemişlerdir ve cinsiyet değişkenine bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar araştırmamızı destekler niteliktedir. Ancak araştırmamızla paralellik göstermeyen mevcut araştırmalar bulunmaktadır. Yalçın ve ark. (2020)²⁶, yaptıkları araştırmada amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerinin

incelemişlerdir ve cinsiyet değişkeninde kadınlar lehine kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda istatistikî açıdan anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Tsai ve Fung (2005)²⁷, yaptıkları araştırmalarında genç basketbol ve voleybolcularda sportmenlik davranışlarını incelemiş ve kadınların, erkeklere göre sportmenlik davranışlarının tüm boyutlarda anlamlı düzeyde yüksek puan aldıklarını tespit etmişlerdir. Koç ve Seçer (2018)²⁸, araştırmalarında üniversite öğrencilerinin sportmenlik davranışları ve saygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve kadınlar lehine negatif davranışlardan kaçınma alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmişlerdir. Judo kelimesi doğuşunda nezaket yolu anlamını taşımaktadır. Her ne kadar ülkeler arası müsabakalar zorlaşmış ve mücadele etme ruhu, ne pahasına olursa olsun kazanma hırısı judocuları bu yoldan uzaklaştırma eğilimine itse de judo yapan kadın ve erkekler judonun ortaya çıkış amacından vazgeçmemiş fair play davranışlarını sergilemeye devam etmişlerdir. Bu durumun araştırmamızda cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılığa yol açmadığı düşünülmektedir.

Araştırma bulgularımız incelendiğinde, Judo antrenörlerinin kişilik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre kadın antrenörler lehine yüksek çıktığı ancak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde Eraslan (2015)²⁹, yaptığı araştırmada spor bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ve stresle başa çıkabilme stillerini incelemiş ve kişilik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir. Zorlu ve ark. (2020)³⁰, yaptıkları araştırmada atletizm branşındaki sporcuların kişilik özelliklerinin başarı motivasyonuna etkisini incelemişlerdir ve analizler sonucunda kişilik özelliklerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Acet ve ark. (2016)³¹, araştırmalarında taekwondo hakemleri ile antrenörlerinin ego, kişilik ve saldırganlık düzeylerini cinsiyet faktörüne göre incelemişlerdir ve kişilik özelliklerinde cinsiyet değişkenine göre hakem ve antrenörlerde anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar araştırmamızı destekler niteliktedir. Ancak literatüre bakıldığında Şener (2018)³², araştırmasında mücadele sporcularının kişilik özellikleri, vücut imajı ve sürekli kaygı durumlarını incelemiş ve araştırma sonucunda cinsiyet değişkenine göre erkek ve kadınlar arasında anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Karataş (2018)³³, araştırmasında Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerini incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre dışa dönüklük alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ulucan ve Bahadır (2011)³⁴, yaptıkları araştırmada haltercilerin kişilik özelliklerini farklı değişkenlere göre incelemişlerdir ve cinsiyet değişkenine göre kadın sporcular lehine anlamlı farklılık bulmuşlardır. Bu sonuçlar araştırmamızla paralellik göstermemektedir. Judo, uzun yıllar judo yapmış bireyleri daha kararlı, öz güveni yüksek ve toplum yararına fayda sağlayacak bireyler olarak yetiştirmiş ve cinsiyet anlamında kişilik özellikleri bakımından birbirinden farklılaşmamayı sağlamıştır. Bu durumun araştırmamızda cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılığa yol açmadığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda, Judo antrenörlerinin yaş değişkenine göre sportmenlik yönelimlerinin tüm alt boyutlarda anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde Yalçın ve ark. (2020)²⁶, yaptıkları araştırmada amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerinin incelemişlerdir ve yaş değişkenine göre sportmenlik yönelimlerinde anlamlı farklılığa rastlamamışlardır. Özсарı (2018)³⁵, İştihme engelli voleybolcuların sportmenlik yönelimlerini incelediği araştırmada sportmenlik yönelimi ölçeğinin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlamamıştır. Göksel ve Zorba (2017)³⁶, yaptıkları araştırmada Türkiye'deki plaj hentbolcularının

sportmenlik yönelimlerini incelemiş ve tüm alt boyutlarda yaş değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlamamışlardır. Bu araştırmalar araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir. Ancak literatüre bakıldığında Tsai ve Fung (2005)²⁷, yaptıkları araştırmalarında genç basketbol ve voleybolcularda sportmenlik davranışlarını incelemiş yaş değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Elik (2017)³⁷, yaptığı araştırmada Güneydoğu Anadolu bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeylerini incelemiş ve sportmenlik yönelimi düzeylerinin 26-29 yaş aralığında olanların lehine farklılaştığını tespit etmiştir. Gürpınar ve Kurşun (2013)²⁰, araştırmalarında basketbolcu ve futbolcuların sportmenlik yönelimlerini incelemiş 22 yaş ve üzeri sporcuların lehine sportmenlik yönelimlerinin anlamlı farklılaştığı sonucuna varmışlardır. Özsarı ve ark. (2018)³⁸, yaptıkları araştırmada Kadın basketbolcuların sportmenlik yönelimlerini incelemiş ve yaş değişkenine göre kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Bu araştırmalar araştırmamızla zıtlık göstermektedir. Judo, do felsefesinin ortaya çıkardığı değerleri judo yapan kişilere benimsetmektedir. Antrenörlere ve kıdemli olanlara saygı, kendini diğer judocularla eşit görüp tevazu sahibi olma, judo yapmayan başlamadan önce ve sonra verilen selamın nezaket gösterme gibi davranışlar Judo antrenörlerinin yaş değişkenine göre sportmenlik yönelimlerinde anlamlı farklılık yaratmadığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda Judo antrenörlerinin kişilik özelliklerinin yaş aralığına göre, dışa dönüklük alt boyutunda 26-35 yaş aralığında ve nörotisizm alt boyutunda 18-25 yaş aralığında anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde Dayıcan (2019)³⁹, yaptığı araştırmada Türkiye masa tenisi liglerinde oynayan sporcuların liderlik yönelimleri ve kişilik özelliklerinin arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda yaş değişkenine göre dışa dönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve duygusal dengelilik alt boyutlarında yaşı 25 üstü sporcuların 24 yaş ve altı sporcuların puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek çıktığını tespit etmiştir. Geneşke (2020)⁴⁰, araştırmasında Türkiye olimpiyat hazırlık merkezi (TOHM) sporcularının psikolojik becerilerinin kişilik özellikleri ile ilişkisini incelemiş ve araştırmamızın sonucunda sporcuların yaşları düştükçe duygusal denge puanlarının olumlu yönde arttığı sonucuna ulaşmıştır. Özer (2019)⁴¹, ekstrem sporcuların kişilik özelliklerinin incelenmesi isimli araştırmasında yaş değişkenine göre duygusal dengesiz, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Bu sonuçlar araştırmamızı destekler niteliktedir. Ancak literatür incelendiğinde Üçan (2019)⁴², araştırmasında spor bilimleri öğrencilerinin kişilik özellikleri ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve kişilik özelliklerinin yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Eraslan (2015)⁴³, yaptığı araştırmada spor bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ve stresle başa çıkabilme stillerini incelemiş ve kişilik özelliklerinin yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir. Ulucan ve Bahadır (2011)³⁴, yaptıkları araştırmada haltercilerin kişilik özelliklerini farklı değişkenlere göre incelemişlerdir ve yaş değişkeninin kişilik özelliklerine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Araştırmamızda dışa dönüklük alt boyutunda 26-35 yaş aralığında anlamlı farklılaşmanın bu yaş grubundaki Judo antrenörlerinin mesleklerinde belli bir tecrübeye gelmiş hayat standartlarını oturtmuş, geniş sosyal çevreye sahip oldukları, insan ilişkileri iyi, daha dışa dönük ve daha uyumlu bireyler olduğu bundan dolayı anlamlı fark çıktığı düşünülmektedir. Ayrıca nörotisizm alt boyutunda 18-25 yaş lehine anlamlı farklılık çıkmasının bu yaş grubundaki bireylerin daha çok kendini dış dünyadan

soyutlama, bıkkınlık, nefret ve öfke gibi durumları benimseyen yapılarından dolayı anlamlı farklılık oluşturduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızın analiz sonuçlarına göre, medeni durum değişkeninde sportmenlik yönelimi rakibe saygı alt boyutunda evliler lehine ayrıca kişilik özellikleri yalan alt boyutunda yine evliler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Alanyazın incelendiğinde Özer (2019)⁴¹, ekstrem sporcuların kişilik özelliklerini incelemiş ve medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık bulmuştur. Tunç ve Aliyev (2015)⁴⁴, araştırmalarında lisansüstü öğrencilerinin kişilik özelliklerini incelemiş ve medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir. Bu araştırmalar araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir. Ancak literatüre bakıldığında Eroğlu (2016)⁴⁵, Merkezi spor yönetiminde örgüt kültürünün ve çalışanların kişilik özelliklerinin karar verme stillerine etkisinin incelenmesi adlı araştırmasında medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık bulamamıştır. Acet (2019)⁴⁶, ampüte futbol ve tekerlekli sandalye basketbol sporcularının kişilik özellikleri ve karar verme stillerinin karşılaştırılması adlı araştırmasında medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlamamıştır. Bu sonuçlar araştırmamız sonuçlarını desteklememektedir. Evlilikle beraber bireyin rol ve sorumlulukları arttığı, saygı ve sevgi kavramlarını daha çok benimsediği ve birlikte yaşamayla empati gücünün daha çok geliştiği düşünülebilir. Ayrıca evlilikte yaşadığı deneyimler belirli durumlarda yanlış cümlelere sevk ettiği, toplum tarafından yanlış olarak nitelendirilen bu davranışın zaman zaman herkes tarafından yapılabilecek bir davranış olduğu ve bu sonuçların bu nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamız sonuçlarında milli takım antrenörlüğü yapmış olma değişkenine göre, rakibe saygı alt boyutu ve sportmenlik yönelimi toplam boyutunda milli takım antrenörlüğü yapmış olanlar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Çalayır ve ark. (2017)⁴⁷, hokey müsabakalarına katılan sporcuların beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelemiş ve milli sporcu olma değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmişlerdir. Akoğlu ve ark. (2019)²¹, yaptıkları araştırmada uluslararası spor organizasyonlarına katılan sporcuların sporda ahlaktan uzaklaşma ve sportmenlik davranışlarının incelemiş ve katılımcıların genel itibari ile sporda sorumluluklara ve sosyal normlara bağlı oldukları, kurallara ve yönetime saygılı olduklarını araştırmalarında tespit etmişlerdir. Güllü ve Şahin (2018)⁴⁸, milli güreşçilerin sportmenlik yönelim düzeyleri üzerine yaptıkları araştırmada milli güreşçilerin genel itibari ile sporda sorumluluklara ve sosyal normlara bağlı oldukları, kurallara ve yönetime saygılı olduklarını araştırmalarında tespit etmişlerdir. Bu araştırmalar araştırma sonuçlarımız ile paralellik göstermektedir. Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimlerinin milli antrenörler lehine anlamlı farklılaşmasının sebebi olarak uluslararası müsabakalarda görev alırken ülkemizi temsil eden bir birey konumunda bulunmaları, uluslararası spor müsabakalarında uygulanan kuralların temelini genelde sportmence davranışların oluşturması ve bu kurallara koşulsuz bağlılık istenmesi Judo antrenörlerini daha sportmen davranışlara sevk ettiği düşünülmektedir.

Araştırmamız sonuçlarına göre Judo antrenörlerinin milli antrenör olup olmama durumlarına göre kişilik özellikleri toplam boyutunda milli takım antrenörlüğü yapmamış olanlar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde araştırmamızı destekler nitelikte herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak literatürde araştırmamızla paralellik göstermeyen mevcut araştırmalar vardır. Zorlu ve ark. (2020)³⁰, yaptıkları araştırmada atletizm branşındaki sporcuların kişilik özelliklerinin başarı motivasyonuna etkisini incelemişlerdir ve millilik değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Kuru (2003)⁴⁹, araştırmasında farklı

statüdeki beden eğitimi öğrencilerinin kişilik özelliklerini incelemiş ve milli olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Judo antrenörlerinin sportmenlik yönelimi toplam ile kişilik özellikleri toplam arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır. Ancak yalan alt boyutu ile Sosyal Normlara Uyum alt boyutu arasında pozitif yönde çok düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Yalan alt boyutu ile Sportmenlik Yönelimi Toplam boyutu, Kurallar ve Yönetime Saygı, Sporda Sorumluluklara Bağlılık, Rakibe Saygı alt boyutları ile arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Psikotizm alt boyutu ile Sportmenlik Yönelimi Toplam boyutu, Sosyal Normlara Uyum, Kurallar ve Yönetime Saygı, Sporda Sorumluluklara Bağlılık, Rakibe Saygı alt boyutları ile arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırmamız sonucunu destekler nitelikte olan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak Imansari ve ark. (2020)⁵⁰ araştırmalarında sportmenlik yönelimi ve kişilik özellikleri arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye rastlamışlardır. Araştırmamızın regresyon analizi sonuçlarına bakıldığında Judo antrenörlerinin kişilik özelliklerinin sportmenlik yönelimlerini yordayan bir değişken olmadığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak Judo antrenörlerinin kişilik özellikleri sportmenlik yönelimlerini etkilememektedir.

KAYNAKLAR

1. Sasaki T. (2006). The meaning and role of budo (martial arts) in school education in Japan. *Archives of Budo*. 2, 11-14.
2. Malliaropoulos N., Callan M., Pluim B. (2013). Judo, the gentle way. *British Journal of Sports Medicine*. 47(18), 1137-1137.
3. Öztekin İ. (2011) Bilimsel kuraş. Antakya Belediyesi Kültür Yayınları. Antakya.
4. Çakıroğlu T., Sökmen T., Arslanoğlu E. (2013). Judo teknik antrenmanı ve oyunların 8-10 yaş grubu erkek çocukların fiziksel gelişim düzeyleri üzerine etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 11(2), 73-79.
5. Kutanis R, (2009). Örgütlerde davranış bilimleri. Sakarya Yayıncılık. Sakarya.
6. Pehlivan Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2(2), 49-53.
7. Yıldırım İ. (2005). Fair play eğitiminde beden eğitiminin rolü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 10(1), 3-16.
8. Dolaşır S. (2006) Antrenörlük etiği ve ilkeleri. Gazi Kitapevi. Ankara.
9. Bolter ND., Weiss MR. (2013). Coaching behaviors and adolescent athletes' sportpersonship outcomes: Further validation of the Sportsmanship Coaching Behaviors Scale (SCBS). *Sport Exercise and Performance Psychology*. 2(1), 32.
10. Gama DR., de Queiroz MA., Cordeiro MC., Eftimie JM., Vale RS. (2020). Relationship between sportsmanship and personality traits of amateur electronic sportsmen from Rio de Janeiro. *RETOS-Neuvas Tendencias en Educacion Fisica. Deporte y Recreacion*. 38, 537-542.
11. Kılıç S. (2019). Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
12. Turkak V. (2020). Amatör futbolcuların kişilik özellikleri ile sportmenlik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.

13. Miscisco DR. (1976). The influence of distinct coaching styles on personality and sportsmanship attitudes of elementary age girls playing competitive basketball. Doctoral dissertation, University of British Columbia. Vancouver.
14. Dorak F. (2015). The relationship between personality and sportpersonship orientations. *The Anthropologist*. 19(3), 597-601.
15. Yıldırım A., Şimşek H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınevi. Ankara.
16. Karasar N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık. Ankara.
17. Sezen-Balçıklı G. (2010). Çok boyutlu sportmenlik yönelimi ölçeğinin Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 15(1), 1-10.
18. Karancı AN., Dirik G., Yorulmaz O. (2007). Eysenck Kişilik Anketi - Gözden Geçirilmiş Kısaltılmış Formunun (EKA-GGK) Türkiye'de geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 18(3), 254-261.
19. George D., Mallery M. (2010). *SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference, 17.0 Update (10a Ed.)* Boston: Pearson.
20. Gürpınar B., Kurşun S. (2013). Basketbolcuların ve Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*. 3(1), 171-176.
21. Akoğlu HE., Ayyıldız E., Sunay H. (2019). Uluslararası spor organizasyonlarına katılan sporcuların sporda ahlaktan uzaklaşma ve sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(2), 329-340.
22. Miller BW., Roberts GC., Ommundsen Y. (2004). Effect of motivational climate on sportpersonship among competitive youth male and female football players. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*. 14(3), 193-202.
23. Shields DL., LaVoi NM., Bredemeier BL., Power FC. (2007). Predictors of poor sportpersonship in youth sports: Personal attitudes and social influences. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 29(6), 747-762.
24. Dereceli Ç. (2019). An Examination of multidimensional sportpersonship orientation levels of professional athletes. *European Journal of Education Studies*. 6(6), 164-174.
25. Hacıcaferoğlu S., Selçuk M., Hacıcaferoğlu B., Karataş Ö. (2015). Ortaokullarda işlenen beden eğitimi ve spor derslerinin, sportmenlik davranışlarına katkısının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*. 3(4), 557-566.
26. Yalçın YG., Tek T., Çetin MÇ. (2020). Amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerinin incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*. 3(1), 29-34.
27. Tsai E., Fung L. (2005). Sportpersonship in youth basketball and volleyball players. *Athletic Insight*. 7(2), 37-46.
28. Koç Y., Seçer, E. (2018). Spor bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin sportmenlik davranışları ile saygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 13(2), 247-259.
29. Eraslan M. (2015). Spor bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin ve stresle başa çıkma stillerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(12), 65-82.
30. Zorlu E., Doğu G., Yıldız AB., Yılmaz B. (2020). Atletizm Branşındaki Sporcuların Kişilik Özelliklerinin Başarı Motivasyonuna Etkisinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*. 3(1), 24-35.

31. Acet M., Canbaz M., Yılmaz T., Şahin M., Işık U. (2016). Taekwondo hakemleri ile antrenörlerinin ego, kişilik ve saldırganlık düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*. 4(1), 156-162.
32. Şener OA. (2018). Mücadele sporcularında kişilik özellikleri, vücut imajı ve sürekli kaygı. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2(2), 9-17.
33. Karataş İ. (2018). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi: Bartın Üniversitesi örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bartın.
34. Ulucan H., Bahadır Z. (2011). Haltercilerin kişilik özelliklerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 5(2), 175-183.
35. Özşarı A. (2018). İştme engelli voleybolcuların sportmenlik yönelimleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 20(3), 113-122.
36. Göksel AG., Zorba E. (2017). The examination of sportsmanship behaviors of beach handball players in Turkey. *The Sport Journal*. 19, 1-9.
37. Elik T. (2017). Güneydoğu Anadolu bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
38. Özşarı A., Demirel H., Altın M., Yalçın YG., Demir H. (2018). Kadın basketbolcuların sportmenlik yönelimleri. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*. 1(2), 66-71.
39. Dayıcan Y. (2019). Türkiye masa tenisi liglerinde oynayan sporcuların liderlik yönelimleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
40. Geneşke EK. (2020). Türkiye olimpiyat hazırlık merkezi (TOHM) sporcularının psikolojik becerilerinin kişilik özellikleri ile ilişkisinin araştırılması- Ankara ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
41. Özer H. (2019). Ekstrem Sporcuların Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Muğla.
42. Üçan E. (2019). Spor Bilimleri Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri İle Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Sakarya.
43. Eraslan M. (2015). Spor bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin ve stresle başa çıkma stillerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(12), 65-82.
44. Tunç E., Aliyev R. (2015). The investigation of psychological tendencies of graduate students. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. 14(4), 949-963.
45. Eroğlu E. (2016). Merkezi spor yönetiminde örgüt kültürünün ve çalışanların kişilik özelliklerinin karar verme stillerine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kütahya.
46. Acet M. (2019). Ampüte futbol ve tekerlekli sandalye basketbol sporcularının kişilik özellikleri ve karar verme stillerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
47. Çalayır Ö., Yıldız N., Yaldız Ö., Çoknaz H. (2017). Hokey müsabakalarına katılan sporcuların beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 7(2), 27-37.
48. Güllü S., Şahin S. (2018). Milli güreşçilerin sportmenlik yönelim düzeyleri üzerine bir araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 13(18), 705-718.

49. Kuru E. (2003). Farklı statüdeki beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23(1), 175-191.
50. Imansari D., Soegiyanto S., Kusuma, DWY. (2020). The Relationship of Students' Personality, Attitude, and Spiritual Intelligence With Sportsmanship Orientation in Sports Extracurricular Activities SMP Negeri Rayon 5 Kota Semarang. *Journal of Physical Education and Sports*. 9(2), 134-142.

